

KONFERENSIYALAR UZ

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**I RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

MAY, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.uz>

<https://sp-press.uz>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, 7-may

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent:
Scienceproblems team, 2025. – 137 bet.

DOI: <https://doi.org/10.47390/spro/i-res-konf-2025>

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz> | <https://sp-press.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 7-may, 2025-yil

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda “Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar” mavzusidagi I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© “Sciences problems team” MChJ, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

BIOLOGIYA FANLARI

<i>Боймуродов Хусниддин, Пардаев Юнус, Хафизова Малика</i> APORRECTODEA ROSEA (SAVIGNY, 1826) ЁМҒИР ЧУВАЛЧАНГИНИНГ ТАРҚАЛИШИ ВА ЭКОЛОГИЯСИ.....	6-9

-ТЕХНИКА FANLARI

<i>Инагамов Бобур</i> СИФАТ МЕНЕЖМЕНТИ ВА СЕРТИФИКАТЛАШТИРИШ СОҲАЛАРИДА АМАЛИЙ ТАЖРИБАГА АСОСЛАНГАН ТАЪЛИМНИ ШАКЛЛАНТИРИШ: ДУАЛ ТАЪЛИМ МОДЕЛИ: КОРХОНА ВА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК.....	10-13

TARIX FANLARI

<i>Umarov Sardor</i> GERMANIYANING ILMIY-MADANIY TARAQQIYOTIDA O'ZBEKISTON VA GERMANIYA XALQ DIPLOMATIYASI DOIRASIDAGI HAMKORLIGINING O'RNI	14-21

<i>Suyarov Maxmudjon</i> ELLINIZM DAVRIDA YUNON YOZUVINING O'RTA OSIYODAGI MAHALLIY TILLARGA TA'SIRI	22-27

IQTISODIYOT FANLARI

<i>Madartov Bahrom</i> PAHTA TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA BOSHQARUV HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	28-31

<i>Mahsudov Muzaffar</i> DIGITAL TRANSFORMATION AS A CATALYST FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	32-35

<i>Axmedov Latayibxon</i> AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA O'Z KAPITALI HISOBINI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	36-39

<i>G'afurova Dilshoda</i> OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	40-43

FALSAFA FANLARI

<i>Danabayev Xurshid</i> KAMBAG'ALLIK TUSHUNCHASINING IJTIMOY – FALSAFIY MOHIYATI.....	44-47

<i>Norliyev Rustam</i> INSON VA JAMIYAT O'RTASIDAGI MUVOZANAT: IJTIMOY-FALSAFIY TAHLIL	48-51

FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abdubannoyeva Aziza</i> PSIXOLINGVISTIK TAHLIL METODLARI	52-54

<i>Abdumajitov Khurshid</i> THE PHENOMENON OF ANTONYM IN THE LEXICON OF SUMMER SPORTS IN ENGLISH AND UZBEK.....	55-57

Asqaraliyeva Dilshoda
O'ZBEK XALQ MAQOLLARIDAN MUMTOZ ADABIYOTDA FOYDALANISH VA ULARNING
TARBIYAVIY-AXLOQIY XUSUSIYATLARI 58-60

Исматова Наталья
ИСТОКИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ОБРАЗА ИСТОРИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В УЗБЕКСКОЙ
ЛИТЕРАТУРЕ 61-65

YURIDIK FANLAR

Холов Утқир
ҚОНУНИЙ КУЧГА КИРГАН СУД ХУЖЖАТЛАРИНИ ЯНГИ ОЧИЛГАН ҲОЛАТЛАР БЎЙИЧА
ҚАЙТА КЎРИШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ 66-69

Otamirzayev Oybek
YER OSTI SUVLARI HOLATIDA HUQUQIY BIR NAZAR..... 70-73

Ergashova Shahrizoda
TRIPS VA WIPO SHARTNOMALARI DOIRASIDA RAQAMLI AKTIVLAR HUQUQIY MAQOMINING
EVOLYUTSIYASI 74-76

Burxonov Shahzod
XALQARO MEHNAT TASHKILOTI VA UNING XALQARO MEHNAT STANDARTLARINI ISHLAB
CHIQUISHDAGI O'RNI 77-80

PEDAGOGIKA FANLARI

Haqberdiyev Baxtiyor
O'QUV FAOLIYATI TAMOYILLARIDA INTEGRATIV
VA SINERGETIK YONDASHUVLAR 81-83

Исмагилова Мадинабону
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОГО
И ЗАРУБЕЖНОГО ИНТЕРЬЕРНОГО ДИЗАЙНА 84-86

Olimov Talat
O'QITUVCHILARDA MEDIASAVODXONLIK KO'NIKALARINI TAKOMILLASHTIRISH
USULLARI 87-89

Kamolova Umida
O'QUVCHILARDA ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISHDA POETIK TAHLILLAR 90-92

TIBBIYOT FANLARI

Tursunova Laylo, Qilichov Sherbek
SURUNKALI BUYRAK KASALLIKLARI BOR BEMORLARDA ARTERIAL
GIPERTENZIYANING RIVOJLANISH MEKANIZMI VA BUYRAKLARNING FUNKSIONAL
FAOLIYATIGA TA'SIRI 93-102

Сафоева Саломат
КЛИНИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ЛЕЧЕНИЯ ПАЦИЕНТОК С
ПОЛИКИСТОЗОМ ЯИЧНИКОВ АССОЦИИРОВАННЫМ С ГИПОФУНКЦИЕЙ ЩИТОВИДНОЙ
ЖЕЛЕЗЫ 103-106

Ergashev Bekzod
JINSIY XROMOSOMALARDA GENLARNING ANORMAL KO'RINISHI..... 107-112

Jurayeva Gulasalxon

REVMATOID ARTRIT BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA SURUNKALI BUYRAK KASALLIKNING
RIOVLANISH XAVF OMILLAR, KASALLIKNING TARQALGANLIGI VA BUYRAKLAR
ZARARLANISH VARIANTLAR 113-121

Ro'zumbetova Safura, Umarova Zamira

PODAGRIK NEFROPATIIYADA BUYRAKLARNING SHIKASTLANISH MEXANIZMI 122-127

FARMATSEVTIKA FANLARI

Shakirova Dinora, Xabibullayeva Shoir

DETERMINATION OF THE ANTIMICROBIAL EFFECT
OF DRIED RASPBERRY LEAVES 128-132

PSIXOLOGIYA FANLARI

Bekmuratova Xalima

ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI AKADEMIK LITSEY O'QUVCHILARIDA KASBIY MOTIVATSIYANI
SHAKLLANTIRISH: IJTIMOIIY MUHITNING TA'SIRI 133-136

PEDAGOGIKA FANLARI

O'QUV FAOLIYATI TAMOYILLARIDA INTEGRATIV VA SINERGETIK YONDASHUVLAR

Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich

Alfraganus universiteti Turizm fakulteti

Umumkasbiy fanlar kafedrası (PhD) dotsenti

E-mail: b.haqberdiyev@afu.uz

Tel: +998 90 109 09 70

ORCID 0000-0002-2208-7827

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlari orqali imkoniyatlar ishlab chiqish, hodisalarni tamoyillari uni foydalanuvchilari tomonidan tizimni asosiy xususiyatlari yoki shunga qaratilgan aniq maqsadlarini namoyon etuvchi vosita sifatida qaralishi, mutaxassislik talabalarini bilim, ko'nikma va malakalarini o'zlashtirish darajalarini optimallashtirish qizqacha yoritilgan.

Kalit so'zlar: faoliyat, tizim, integratsiya, sinergetika, yondashuv, tarbiya, ta'lim, istiqbol, texnologiya, energiya, axborot, tamoyil, uzviylik, mashg'ulot.

INTEGRATIVE AND SYNERGETIC APPROACHES TO LEARNING PRINCIPLES

Khakberdiev Bakhtiyor Rustamovich

Faculty of Tourism of the, University of Alfraganus

Department of General Professional

Sciences, Associate Professor

Abstract. The article briefly examines the issues of developing capabilities through integrative and synergetic approaches to the principles of educational activity, considering the principles of phenomena by its users as a means of demonstrating the main features of the system or specific goals aimed at it, and optimizing the level of mastering the knowledge, skills and abilities of students in the specialty.

Keywords: activity, system, integration, synergy, approach, upbringing, education, perspective, technology, energy, information, principle, coherence, training.

DOI: <https://doi.org/10.47390/spro/i-res-konf-2025-19>

Kirish. Ta'lim tizimini yanada rivojlantirish, zamon talablariga mos raqobatbardoshli kadrlarni yurtimizda tayyorlash, o'quv faoliyati tamoyillaridan integratsiya va sinergetik yondashuvlar orqali imkoniyatlar ishlab chiqish muhim vazifa qilib belgilangan. Yurtboshimiz ta'kidlab o'tganlaridek "Eng katta boylik bu — aql-zakovat va ilm, eng katta meros bu — yaxshi tarbiya, eng katta qashshoqlik bu — bilimsizlikdir. Taraqqiyotning tamal toshi ham, mamlakatni qudratli, millatni buyuk qiladigan kuch ham bu — ilm-fan, ta'lim va tarbiyadir. Ertangi kunimiz, Vatanimizning yorug' istiqboli, birinchi navbatda, ta'lim tizimi va farzandlarimizga berayotgan tarbiyamiz bilan chambarchas bog'liq"[1;1-b].

Mustaqil davlatlar hamdo'stligida sinergetik kompetentlik bo'yicha asosan Rossiya federatsiyasida G.G.Kurdyumov, V.S. Stepin, V.V. Kosarev AQShda G. Xaken kabi olimlar bir qancha ilmiy izlanishlar bilan shug'ullanishgan. Respublikamiz olimlaridan B.To'rayev, K.M.Aliyeva, M.Abdullayev, A.O'tamurodov kabi olimlar izlanishlar olib borishgan.

Kevin Kelly "Out of Control" nomli kitobida tabiyat jozibalari, o'zgarishlari, san'ati bilan texnologiyani integratsiyasi yuzasidan yangi tizim ishlab chiqib yangi yondashuvlarni amaliyotga tadbiiq etishga undagan. Kellyning kitobida texnologiya haqida gap ketar ekan texnologiya o'zaro ta'sir qiluvchi va o'zaro bog'liq tizimlar bo'lib, san'at bilan birgalikda yangi tamoillar, shakllar va funksiyalar vujudga kelishi, hayotga o'zining ta'sirini ko'rsatishi haqida fikr yuritib bu ikki yo'nalish haqida chuqur aloqadorlikni ko'rsatib o'tgan. Bundan shunday xulosaga kelish mumkinki, tizimni barcha qismlarini va ularni o'zaro ta'siri integrativ va sinergetik yondashuvlarga mos keladi.

Integrativ va sinergetik yondashuvlar aloqadorlik, yaxlitlik, bir butunlilik, to'ldiruvchanlik, hamkorlik, muofiqlik, fanlar mavzularini integrativ va sinergetik yondashuvlarda erkin maqomga ega bo'lishi, tartib va tartibsizlikning tabiat, jamiyat va inson munosabatlarining me'yori kabi masalalar Sharq falsafiy manbalarida azal-azaldan mavjud bo'lgan[2;191-b].

"Sinergetika – muvozanatsiz ochiq tizimlarning atrof muhit bilan modda, energiya va axborot almashuv hisobiga vujudga keluvchi struktura elementlari o'rtasidagi bog'lanishlarni o'rganuvchi ilmiy yo'nalish. Bunday tizimlarda tashkiliy tuzilma elementlarining bir-biri bilan o'zaro muvofiq munosabatda bo'lishi va uning natijasida tizimda tartibli darajasi ortib borishi, ya'ni entropiyaning kamayishi kuzatiladi"[3;229-230-b].

Biror ishni qiymatlashdagi xatti-harakat uchun qo'llanma vazifasini bajarayotgan taklif bu tamoyilni bir ko'rinishi hisoblanadi. U ixtiyoriy holda yoki tabiat qonunlarini bajarilishi, qandaydir bir tizim vujudga keltirilishi kabi hodisalarni natijasi hisoblanadi. Bunday hodisalarni tamoyillari uni foydalanuvchilari tomonidan tizimni asosiy xususiyatlari yoki shunga qaratilgan aniq maqsadlarini namoyon etuvchi vosita sifatida qaraladi. Shuni inobatga olgan holda o'quv faoliyati tamoyillariga to'xtalar ekanmiz tamoyillar majmuasi aniqligi, isbot talab etmasligi, amaliyligi tufayli, yuqori malakali kadrlar tayyorlashda ajoyib natijalarni beradi. Tamoyillar o'quv faoliyati jarayonini mohiyati hisoblanadi, qoidalari esa uni alohida har bir tomonlarini namoyon qiladi.

"Sinergetika – bu sinergizm hodisalarini o'rganuvchi fan, sinergizm esa -o'zini o'zi tashkil etayotgan tizim elementlarining hamkorlikdagi harakati; olamni va alohida tizimlarni yaxlit idrok etishning ilmiy konsepsiyasi" [4;384-385-b].

O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlarni mazmunli va tashkiliy metodik manbalardan jamlangan tizim sifatida roli muhimdir. O'quv faoliyati mazmunini ifodalash bilan bog'liq bo'lgan funksiyalarni aks ettirishda ko'pgina yondashuvlarni ifodalaydi bular fuqarolik-ilmiyligi, integratsiya-fanlarni yaxlitlanganligi, sinergetik yondashuv-tarbiyalovchi ta'lim, fanlar uyg'unligi-nazariya bilan amaliyotni integratsiyasi, jamiyat va tabiyat bilan uyg'unligi- madaniyat bilan uyg'unligi, mashg'ulotlar bilan uyg'unligini e'tirof etish lozim[5;255-256-b]. O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlarni o'ziga xos xususiyatlari

➤ O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlar jarayoni mexanizmlarini analiz sentiz qilish, moslashtirish asosida yuqori samarali natijalarga asoslangan maqsadlarni tizimli ishlab chiqish:

➤ O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlari asosida yuqori samarali natijalarga asoslangan maqsadlarni toifalarga bo'lib aniq o'rnatish orqali

mutaxassislik talabalarini bilim, ko'nikma va malakalarini o'zlashtirish darajalarini optimallashtirish;

➤ O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlari asosida mutaxassislik talabalarini bilim, ko'nikmalarini samarali o'zlashtirilishida yondashuvlarni to'g'ri yo'lga qo'yilganligi, mavzular aloqadorligini ketma-ketligi, zamon talabi va ishlab chiqarishga uzviylikini yanada mustahkamliligi, oxirgi rusumdagi zamonaviy axborot vositalaridan to'liq foydalanib dars mashg'ulotlarini o'tish[6; 250-251-b];

➤ O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlari asosida mutaxassislik talabalarini integrativ fanlar mavzulariga qiziqishlarini yanada faollashtirish, nazariyalarni amaliyot bilan uzviylikini yanada rivojlantirish, mashg'ulotga belgilangan vaqtdan unumli foydalanish;

➤ O'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlari asosida aloqadorlikdagi mavzularni mazmunli, qiziqarli o'tishda ko'p marotaba takrorlash tizimlarini ishlab chiqish samaradorligiga erishiladi.

Xulosa shundan iboratki o'quv faoliyati tamoyillarida integrativ va sinergetik yondashuvlari sinergetik nuqtai nazardan mazmun mohiyatini hamda unga tegishli bo'lgan barcha xususiyatlarini aniqlash ushbu fanlardagi aloqadorlik holatlarini sinergetik terminlar bilan ifodalash, o'quv faoliyati tamoyillarida tizimni yangi imkoniyatlarini yuzaga keltirish, chiziqli va nochiziqli tizimni bir holatdan ikkinchi holatga o'tishini ilmiy tahlil qilish samarali natija berishiga ishonamiz.

Литература/References/Adabiyotlar:

1. Sh.M.Mirziyoyev @daryo_live t.me/daryo_live/93802
2. Haqberdiyev, B. R. (2020). The degree to which the problem has been studied. CUTTING EDGE-SCIENCE, 191.
3. Пляцук Л. Д. Синергетика: нелинейные процессы в экологии: монография/ Л. Д. Пляцук, Е. Ю. Черныш. – Сумы: Сумский государственный университет, 2016. – 229 с.
4. Falsafa izohli lug'at / Mualliflar: M.N.Abdullaeva, M.Abdurashidov, U.Abilov va boshq.: – T.: Sharq, 2004. – 384 b.
5. Rustamovich, H. B. (2024). Texnik va san'at fanlarini sinergetik kompetentlik asosida integratsiyalsh. Analysis of modern science and innovation, 1(3), 255-257.
6. Vaxtiyor Haqberdiyev,. (2024). In technical and artistic sciences: integration, synergetics, competence. News of the NUUZ, 1(1.10.1), 250-252. <https://doi.org/10.69617/nuuz.v1i1.10.1.4744>.